

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua,
web:http://www.moz.gov.ua, код ЄДРПОУ 00012925

Від _____ 20__ № _____

На № _____ від _____

Державна регуляторна служба України

Міністерство охорони здоров'я України у додаток до листа МОЗ від 16.11.2022 № 26-02/27105/2-22 надсилає на погодження доопрацьований проект наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів».

Відповідно до пункту 160 розділу I. Загальні положення Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 «Деякі питання документування управлінської діяльності» строк між датою зовнішнього погодження проекту нормативно-правового акта, який підлягає державній реєстрації, і датою прийняття такого акта не повинен перевищувати 60 днів.

Враховуючи викладене та з огляду на невідкладність вирішення даного питання, просимо погодити доопрацьований проект наказу **в п'ятиденний термін.**

Додатки:

1. Копія проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України на 2 арк.
2. Копія Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів з додатками на 22 арк.
3. Копія пояснювальної записки на 4 арк.
4. Копія АРВ на 12 арк.
5. Копія додатка 1 до АРВ на 1 арк.
6. Копія додатка 2 до АРВ (М - Тест) на 4 арк.
7. Повідомлення про оприлюднення доопрацьованого проекту наказу на 1 арк.

**Заступник Міністра – головний
державний санітарний лікар України**

Ігор КУЗІН

Олена Нестоцька 0990255507

Міністерство охорони здоров'я України

26-02/30102/2-22 від 20.12.2022

АСУД "ДОК ПРОФ 3"
Міністерство охорони здоров'я України
№26-02/30102/2-22 від 20.12.2022
КЕП Кузін Ігор Володимирович
58E2D9E7F900307B0400000753932007E719500

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього
підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень		
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень		
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень		
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень		
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень		
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень		
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень		
8	Інше (уточнити), гривень: отримання первинної інформації про вимоги регулювання; організація виконання вимог регулювання*	78,52 грн 628,16	78,52 грн 628,16
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	706,68 грн	706,68 грн
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	124	124
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	87 628,32	87 628,32

* для ознайомлення з актом потрібно 2 години, для організації виконання вимог регулювання – 16 год. Для обрахунку за основу береться мінімальна заробітна плата, визначена у погодинному розмірі, що відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» з 1 січня становить 39,26 грн/год.

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро – та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання:

консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання для суб'єктів малого підприємництва та визначення переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, здійснювались шляхом розміщення проекту наказу на офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров'я України для громадського обговорення з метою отримання зауважень та пропозицій.

Зауваження та пропозиції приймалися з 26.08.2022 протягом 30 днів.

Порядковий номер	Вид консультацій	Кількість учасників консультацій	Основні результати консультацій
1.	Проект наказу розміщений на офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров'я України для громадського обговорення	–	В процесі громадського обговорення пропозицій та зауважень до проекту наказу від заінтересованих сторін не надходило.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів малого (мікро) підприємництва, на яких поширюється регулювання – 1262;

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив 91,05%.

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання.

У розрахунку вартості 1 часу роботи використано вартість 1 часу роботи, яка відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», з 1 січня 2022 року становить – 39,26 гривень. Джерело отримання інформації: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>.

Джерело отримання інформації про кількість суб'єктів господарювання: Державна служба статистики України.

Первинна інформація про вимоги регулювання може бути отримана за результатами пошуку наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів» (moz.gov.ua).

Інформація про розмір часу, який витрачається суб'єктами на отримання зазначеної інформації є оціночною, та отримана за результатами проведених консультацій (наведено у таблиці розділу 1).

№ з/п	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1.	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів)	--	--	--
2.	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	--	--	--
3.	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати – витратні матеріали)	--	--	--
4.	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	--	--	--
5.	Інші процедури:	--	--	--
6.	Разом, гривень <i>Формула:</i> <i>(сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)</i>	--	--	--
7.	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць.	1262		
8.	Сумарно, гривень <i>Формула:</i> <i>відповідний стовпчик «разом»</i> <i>X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання</i> <i>(рядок 6 X рядок 7)</i>	--	--	--

Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9.	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на отримання інформації про регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість форм</i>	2 год. (час, який витрачається с/г на пошук нормативно-правового акту в мережі Інтернет та ознайомлення з ним; за результатами консультацій) $X 39,26 \text{ грн.} = 78,52 \text{ грн.}$	0,00 грн (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання лише в перший рік)	78,52 грн.
10.	Процедури організації виконання вимог регулювання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур</i>	16 год. (час, який витрачається с/г на організацію виконання вимог регулювання; за результатами консультацій) $X 39,26 \text{ грн.} = 628,16 \text{ грн.}$	0,00 грн (припущено, що суб'єкт організовує виконання вимоги регулювання лише в перший рік)	628,16 грн.
11.	Процедури офіційного звітування	0,00 грн.	0,00 грн.	0,00 грн.
12.	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	0,00 грн.	0,00 грн.	0,00 грн.
13.	Інші процедури: Проведення лабораторних досліджень (випробувань) харчових продуктів	0,00 грн.	0,00 грн.	0,00 грн.
14.	Разом, гривень	706,68 грн.	0,00 грн.	706,68 грн.
15.	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	1262	1262	1262

16.	Сумарно, гривень	89 1830,16 грн.	0,00 грн.	89 1830,16 грн.
-----	------------------	--------------------	-----------	--------------------

Розрахунок бюджетних витрат не здійснювався, оскільки реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	-	-
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	89 1830,16 грн.	89 1830,16 грн.
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	89 1830,16 грн.	89 1830,16 грн.
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	-	-
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	89 1830,16 грн.	89 1830,16 грн.

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

Розроблення корегуючих та пом'якшувальних заходів не передбачається.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів»

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів» (далі – проєкт акта) розроблено з метою захисту працівників від загроз їхньому здоров'ю і безпеці, що виникають або можуть виникнути під час впливу на них електромагнітних полів (ЕМП), знижують рівень безпеки та умови охорони здоров'я.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено на виконання статей 419, 420 Глави 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей», Глави 22 «Громадське здоров'я» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, пунктів 1378, 1379 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106.

Проєктом акта передбачено затвердження граничних значень експозиції, рівнів дії електромагнітних полів (ЕМП) та організацію проведення оцінки ризиків впливу на працівників електромагнітних полів, що дозволить імплементувати Директиву 2013/35/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року про мінімальні вимоги до охорони здоров'я та безпеки праці в зв'язку з впливом на працівників ризиків, що виникають внаслідок фізичних факторів (електромагнітних полів) (20-та окрема Директива у значенні Статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС), що скасовує Директиву 2004/40/ЄС.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачено затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закони України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про охорону праці», «Про затвердження Указу

Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»;

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106 «Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»;

інші нормативно-правові акти.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує додаткового фінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

За результатами проведення публічних консультацій пропозицій та зауважень до проекту акта від заінтересованих сторін не надходило.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження із уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженим із захисту державної мови.

Міністерство соціальної політики України листом від 31.08.2022 № 8883/0/2-22/51 повідомило, що відповідно до Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423 (зі змінами), питання, порушені в проекті акта, не віднесено до компетенції Мінсоцполітики.

Міністерство цифрової трансформації України листом від 28.11.2022 № 1/04-5-10717 повідомило про те, що зазначений проект акта не потребує погодження з Мінцифри і не підлягає проведенню цифрової експертизи, оскільки не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку.

Проект акта погоджено з Міністерством економіки України Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Національною академією медичних наук України.

Проект акта потребує перепогодження із Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні та Спільним

представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Проект акта потребує погодження з Державною службою України з питань праці, Державною регуляторною службою України.

Проект акта потребує здійснення державної реєстрації Міністерством юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта не матиме впливу на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; ринок праці, рівень зайнятості населення; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акту на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Захист працівників від впливу ЕМП Наявність сучасних, гармонізованих з Європейським законодавством вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу ЕМП
Працівники	Позитивний	Захист працівників від впливу ЕМП
Підприємства, установи, організації усіх форм власності на яких працівники піддаються	Позитивний	Наявність сучасних, гармонізованих з Європейським законодавством вимог до охорони здоров'я та безпеки

або можуть піддаватись небезпеці впливу електромагнітних полів		працівників, які піддаються впливу ЕМП
--	--	--

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

«___» _____ 2022 р.

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів»

I. Визначення проблеми

Закон України «Про охорону праці» визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці, регулює за участю відповідних органів державної влади відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Прийняття проєкту наказу надасть можливість встановити граничні значення експозиції, рівні дії електромагнітних полів (ЕМП), визначити заходи з організації проведення оцінки ризиків впливу на працівників електромагнітних полів та гармонізувати законодавство України з відповідним нормативно-правовим актом Європейського Союзу, зокрема Директивою 2013/35/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року про мінімальні вимоги до охорони здоров'я та безпеки праці в зв'язку з впливом на працівників ризиків, що виникають внаслідок фізичних факторів (електромагнітних полів) (20-та окрема Директива у значенні Статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС), що скасовує Директиву 2004/40/ЄС.

Вимоги до умов праці працівників, що займаються виготовленням, експлуатацією, обслуговуванням та ремонтом обладнання, при роботі якого виникають постійні магнітні поля (далі – ЕМП) та електромагнітні випромінювання (далі – ЕМВ) у діапазоні частот від 50,0 Гц до 300,0 ГГц встановлені Державними санітарними нормами і правилами при роботі з джерелами електромагнітних полів (ДСН 3.3.6.096-2002), затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 грудня 2002 року № 476, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13 березня 2003 року за № 203/7524.

Водночас, Україна, підписавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, серед іншого, взяла на себе зобов'язання щодо внесення змін до нормативно-правових актів та розроблення нових з метою наближення законодавства України до права Європейського Союзу.

Слід зазначити, що проєкт наказу розроблено на виконання статей 419, 420 Глави 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей», Глави 22 «Громадське здоров'я» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 № 228-р, пунктів 1378, 1379 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію

між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106.

Отже, зважаючи на вищезазначене, постала нагальна необхідність у затвердженні зазначеного проекту акта.

Причини виникнення проблеми

Зобов'язання щодо внесення змін до нормативно-правових актів та розроблення нових з метою наближення законодавства України до права Європейського Союзу (далі – зобов'язання).

Оцінка важливості проблеми

У першому спільному звіті Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) та Міжнародної організації праці (МОП) (2021) захворювання та травми, пов'язані з професійною діяльністю, забрали у 2016 році 1,9 млн життів.

Щорічно в Україні проводяться заходи щодо покращення умов праці та збереження здоров'я працівників, зниження рівнів загальної та професійної захворюваності. Професійна захворюваність є не тільки медичною, но і соціально-економічною проблемою не лише для окремих громадян, а й для всього суспільства.

Електромагнітне випромінювання як сукупність електричного і магнітного полів є одним із основних факторів впливу навколишнього середовища.

Електричне і магнітне поля окремо не існують і їх взаємні перетворення обумовлюють виникнення єдиного електромагнітного поля, яке розповсюджується в оточуючому просторі у вигляді електромагнітних хвиль.

У разі дії на працівника електромагнітного поля (далі – ЕМП) параметри якого перевищують граничнодопустимий рівень, можливі гострі та хронічні форми порушення фізіологічних функцій його організму.

Навіть за дуже невеликої інтенсивності ЕМП, яка незначно перевищує гігієнічні нормативи, збільшується ризик виникнення загальних захворювань, захворювань органів дихання, травлення тощо.

Унаслідок тривалого та інтенсивного впливу ЕМП у працівників можуть виникати професійні захворювання.

Найстрашніший ворог здоров'я – невидимий ворог, яким є ЕМП у разі перевищення гранично допустимих експозицій. Установити діагноз загального або професійного захворювання, що викликане хронічним впливом ЕМВ, дуже складно. Тому тільки суворе дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з джерелами випромінювання допоможе працівнику зберегти здоров'я.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Обґрунтування щодо неможливості розв'язання проблеми за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акта, є важливою і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки, питання встановлення вимог щодо охорони здоров'я та безпеки працівників, зокрема, граничних значень експозиції для впливу електромагнітних полів на працівників, захист працівників від загроз їхньому здоров'ю і безпеці, що виникають або можуть виникнути під час впливу на них ЕМП, знижують рівень безпеки та умов охорони здоров'я регулюються як в Україні, так і в інших державах світу, виключно нормативно-правовими актами.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання, які безпосередньо пов'язані з розв'язанням проблеми є:

- захист інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу електромагнітних полів;
- підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 (залишення ситуації без змін)	Відсутність встановлених норм, які дозволять наблизити законодавство України до права Європейського Союзу в частині визначення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП та проведення оцінки ризиків, пов'язаних із впливом ЕМП на здоров'я та безпеку працівників, визначення відповідних заходів, спрямованих на уникнення або зменшення впливу ЕМП на здоров'я та

	<p>безпеку працівників. Невиконання домовленостей, досягнутих при підписанні Угоди про асоціацію в частині гармонізації законодавства України із законодавством ЄС. Така альтернатива є неприйнятною.</p>
<p>Альтернатива 2 Затвердження регуляторного акта</p>	<p>Альтернатива передбачає затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів, що враховують вимоги законодавства Європейського Союзу. Наказ Міністерства охорони здоров'я України, яким будуть затверджені ці вимоги, набирає чинності через 6 місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні. Реалізація наказу забезпечить захист здоров'я та безпеки працівників від впливу на електромагнітних полів</p>

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<p>Альтернатива 1 Відсутність регулювання</p>	<p>Відсутні, оскільки цілі держави не будуть досягнуті</p>	<p>Збереження інтенсивності трудового процесу на попередньому рівні Іміджеві (репутаційні) втрати для країни, що пов'язані з невиконанням взятих на себе зобов'язань</p>
<p>Альтернатива 2 Затвердження регуляторного акта з встановленням перехідного періоду</p>	<p>Збереження здоров'я та захист працівників, які піддаються небезпеці впливу ЕМП, підвищення інтенсивності трудового процесу</p>	<p>Відсутні Зменшення навантаження на заклади охорони здоров'я через професійні захворювання, пов'язані з впливом ЕМП на працівників</p>

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Відсутність регулювання	Без змін	Погіршення здоров'я внаслідок негативного впливу ЕМП на здоров'я та безпеку працівників
Альтернатива 2 Затвердження регуляторного акта	Позитивний вплив на здоров'я працівників. Зменшення небезпеки та негативних наслідків через ЕМП	Відсутні додаткові витрати у зв'язку з прийняттям регуляторного акта

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання*

Регулювання розповсюджується на всіх суб'єктів господарювання, незалежно від їх форми власності та підпорядкування, які провадять діяльність, під час якої працівники піддаються або можуть піддаватись небезпеці впливу ЕМП.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	18	106	730	532	1386
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	1,3	7,65	52,67	38,38	100

*за даними Держстату за підсумками 2020 року металургійне виробництво здійснювало 1386 суб'єкта господарювання (https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/size_20.htm). Варто зазначити, що інформація щодо кількості суб'єктів господарювання, які провадять діяльність, під час якої працівники піддаються або можуть піддаватись небезпеці впливу ЕМП відсутня. Розрахунок проводиться з урахуванням припущення, що на всіх суб'єктах господарювання, які займаються металургійним виробництвом, працівники піддаються або можуть піддаватись небезпеці впливу ЕМП.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні. Відсутні заходи щодо охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються небезпеці впливу ЕМП, які	Відсутні

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
	враховують вимоги законодавства Європейського Союзу	
Альтернатива 2	Прийняття проекту наказу дозволить гармонізувати законодавство України із законодавством ЄС у частині запровадження встановлення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП, визначення заходів з організації проведення оцінки ризиків впливу на працівників ЕМП	Відсутні

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Відсутність регулювання	
Витрати держави	0
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	0
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання малого підприємництва	0
Альтернатива 2 Прийняття проекту акта	
Витрати держави	0
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до	87 628,32

Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання малого підприємництва	89 1830,16

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

За результатами опрацювання альтернативних способів досягнення цілей державного регулювання здійснено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Вартість балів визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де:

4 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде);

3 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть);

2 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні аспекти проблеми залишаться невирішеними);

1 – цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати)
Альтернатива 2	4	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою шляхом гармонізації законодавства України

			із законодавством Європейського Союзу у частині в частині визначення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП та проведення оцінки ризиків, пов'язаних із впливом ЕМП на здоров'я та безпеку працівників, визначення відповідних заходів, спрямованих на уникнення або зменшення впливу ЕМП на здоров'я та безпеку працівників
Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Для держави: Відсутні Для громадян: без змін Для суб'єктів господарювання: без змін	Для держави: без змін Для громадян: без змін Для суб'єктів господарювання: без змін	Ця альтернатива не забезпечує розв'язання проблеми та досягнення встановлених цілей
Альтернатива 2	Для держави: Гармонізація законодавства України із законодавством Європейського Союзу у частині визначення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП та проведення	Для держави: відсутні Для громадян: відсутні Для суб'єктів господарювання: Витрати, пов'язані з необхідністю ознайомлення з положеннями наказу та організацією	Така альтернатива є найбільш оптимальною для держави, громадян та суб'єктів господарювання без змін, оскільки дозволить досягти цілей державного регулювання: захист інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу

	<p>оцінки ризиків, пов'язаних із впливом ЕМП на здоров'я та безпеку працівників, визначення відповідних заходів, спрямованих на уникнення або зменшення впливу ЕМП на здоров'я та безпеку працівників</p> <p><i>Для громадян:</i> Забезпечення захисту працівників від впливу ЕМП</p> <p><i>Для суб'єктів господарювання:</i> Наявність сучасних, гармонізованих з Європейським законодавством вимог охорони здоров'я та безпеки працівників від впливу на працівників електромагнітних полів на робочому місці</p>	виконання вимог регулювання та	електромагнітних полів; підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань
Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта	
Альтернатива 1	Переваги відсутні. Така альтернатива не сприятиме	Відсутні	

	досягненню цілей державного регулювання, а саме: захисту інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу електромагнітних полів; підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань	
Альтернатива 2	Така альтернатива є найбільш оптимальною, оскільки дозволить досягти цілей державного регулювання: захист інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу електромагнітних полів; підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань	Відсутні

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для розв'язання проблеми, визначеної у пункті 1 цього Аналізу регуляторного впливу, передбачається:

встановлення граничних значень експозиції ЕМП;

рівнів дії ЕМП;

визначення заходів з організації проведення оцінки ризиків впливу на працівників ЕМП;

гармонізація законодавства України з відповідним нормативно-правовим актом Європейського Союзу.

Для впровадження вимог державного регулювання Міністерству охорони здоров'я України необхідно забезпечити інформування про вимоги регуляторного акта шляхом оприлюднення регуляторного акта на своєму офіційному вебсайті.

Суб'єктам господарювання у разі необхідності впровадження вимог регулювання необхідно:

ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання регуляторного акту в мережі Інтернет);

організувати виконання вимог регулювання.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Регулювання не передбачає необхідності витрати з боку органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, тому розрахунки згідно

з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводились.

Розрахунки витрат суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва наведено в додатку 1 до цього аналізу.

Розрахунки витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання наведено в додатку 2 до цього аналізу.

Оцінка виконання вимог регулювання, а саме, вигод і витрат суб'єктів господарювання та держави здійснена в рамках розділу III цього аналізу регуляторного впливу (Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер.

Зміна строку дії регуляторного акту можлива у разі зміни правових актів, на вимогах яких базується регуляторний акт.

Термін набрання чинності регуляторним актом – через 6 місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Основними показниками результативності регуляторного акту є:

1. Кількість скарг / звернень від суб'єктів господарювання, пов'язаних із дією регуляторного акта.

2. Розмір надходжень до бюджету, пов'язаних з дією акта: не передбачається.

3. Кількість суб'єктів господарювання та / або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта: не обмежується.

4. Розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – низький:

коштів – 706,68 грн;

часу – 18 год.

5. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання і фізичних осіб – високий. Проект акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційному вебсайті МОЗ (www.moz.gov.ua).

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Для відстеження результативності регуляторного акту планується вивчати та проаналізувати практику застосування норм цього документу,

використовуючи звернення, запити, повідомлення, пропозиції суб'єктів господарювання суб'єктів підприємництва сфери телекомунікацій.

Показником результативності буде мінімальна кількість скарг / звернень від суб'єктів господарювання, пов'язаних із дією регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через рік після набрання ним чинності шляхом аналізу статистичної інформації статистичним методом.

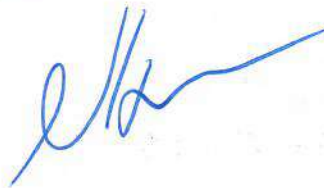
З метою оцінки ступеня досягнення цим актом визначених цілей, повторне відстеження результативності планується здійснити через два роки після базового відстеження.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження, шляхом порівняння показників із аналогічними показниками, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження результативності буде здійснюватися за допомогою статистичних даних.

З огляду на те, що відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися за допомогою статистичних даних цільові групи осіб для проведення відстеження не залучатимуться.

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

«___» _____ 2022 р.

МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ
до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу
електромагнітних полів

I. Загальні положення

1. Ці Мінімальні вимоги визначають граничні значення експозиції, рівні дії електромагнітних полів (ЕМП) та організацію проведення оцінки ризиків, пов'язаних із впливом ЕМП на працівників.

2. Ці Мінімальні вимоги поширюються на підприємства, установи, організації незалежно від форм власності та підпорядкування, на яких технологічний процес, використовуване обладнання, сировина та матеріали є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, зокрема пов'язані з ЕМП, які можуть несприятливо впливати на стан здоров'я та безпеку працівників.

3. У цих Мінімальних вимогах терміни вживаються у таких значеннях:

1) верхні значення рівнів дії магнітних полів – рівні дії, які відносяться до ГЗЕ для впливу на здоров'я;

2) граничні значення експозиції (ГЗЕ) – фізична величина, встановлена на підставі біофізичних і біологічних міркувань, зокрема на підставі науково точно встановлених короткочасних і гострих прямих впливів, тобто термічних (теплових) впливів і електричної стимуляції тканин;

3) граничні значення експозиції для впливу на здоров'я – ГЗЕ, при перевищенні яких працівники можуть зазнавати несприятливих наслідків для

здоров'я, таких як теплове нагрівання або стимуляція нервової та м'язової тканин;

4) граничні значення експозиції для сенсорних впливів – ГЗЕ, при перевищенні яких у працівників можуть спостерігатися тимчасові порушення сенсорного сприйняття та незначні зміни функцій мозку;

5) електромагнітні поля – статичні електричні, статичні магнітні та змінні в часі електричні, магнітні та електромагнітні поля з частотами до 300 ГГц;

6) непрямий вплив – вплив, спричинений присутністю об'єкта в ЕМП, який може стати причиною загрози безпеці чи здоров'ю, наприклад:

втручання в роботу медичного електронного обладнання та пристроїв, включаючи кардіостимулятори та інші імпланти або медичні пристрої, які носять на тілі;

небезпека притягнення феромагнітних об'єктів у статичних магнітних полях;

ініціювання електровибухових пристроїв (детонаторів);

пожежі та вибухи внаслідок займання легкозаймистих матеріалів іскрами, викликаними індукованими полями, контактними струмами або іскровими розрядами;

контактні струми;

7) нижні значення рівнів дії електричних полів і верхні значення рівнів дії електричних полів – рівні, які встановлюються для забезпечення шляхом спрощеної оцінки відповідності певним ГЗЕ;

8) нижні значення рівнів дії магнітних полів – рівні дії, які відносяться до ГЗЕ для сенсорних впливів;

9) прямий біофізичний вплив – вплив ЕМП на організм людини, який включає: термічні (теплові) впливи, нетермічні (нетеплові) впливи та електричні струми в кінцівках;

10) рівні дії (РД) – рівні експозиції, встановлені з метою спрощення процесу доведення відповідності зазначеним ГЗЕ або в окремих випадках для вжиття відповідних заходів захисту чи запобігання негативному впливу ЕМП на працівників, визначених цими Мінімальними вимогами.

4. ГЗЕ, встановлені у розділі II цих Мінімальних вимог, охоплюють науково встановлені зв'язки між короткочасними прямими біофізичними ефектами та впливом ЕМП і не охоплюють окремі віддалені наслідки, включаючи можливі канцерогенні ефекти впливу, та ризики, що пов'язані з контактом з провідниками під напругою.

II. Граничні значення експозиції та рівні дії електромагнітних полів

1. Фізичні величини впливу електромагнітних полів наведені у додатку 1 до цих Мінімальних вимог. Граничні значення експозиції та рівні дії у частотному діапазоні від 0 Гц до 10 МГц (нетермічні (нетеплові) впливи) та граничні значення експозиції та рівні дії у частотному діапазоні від 100 кГц до 300 ГГц (термічні (теплові) впливи) наведені у додатках 2 та 3 до цих Мінімальних вимог.

2. Вплив електромагнітних полів на працівників не повинен перевищувати ГЗЕ для впливу на здоров'я та ГЗЕ для сенсорних впливів, визначених у додатку 2 до цих Мінімальних вимог для нетермічних (нетеплових) впливів та у додатку 3 до цих Мінімальних вимог для термічних (теплових) впливів. Відповідність ГЗЕ для впливу на здоров'я та ГЗЕ для сенсорних впливів зору встановлюється шляхом проведення оцінки ризиків відповідно до розділу III цих Мінімальних вимог. Якщо вплив електромагнітних полів на працівників перевищує ГЗЕ, роботодавець вживає заходів відповідно до пункту 7 розділу IV цих Мінімальних вимог.

3. Умови праці вважаються такими, що відповідають цим Мінімальним вимогам, якщо відповідні РД, зазначені у додатках 2 та 3 до цих Мінімальних вимог, не перевищені. У разі їх перевищення роботодавець діє відповідно до пункту 3 розділу IV цих Мінімальних вимог, якщо тільки оцінка ризиків і визначення впливу, проведені відповідно до пунктів 1 – 3 розділу III цих Мінімальних вимог, не продемонструє, що відповідні ГЗЕ не перевищено і ризики для безпеки виключено.

Вплив може перевищувати:

1) нижні значення РД для впливу електричних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, визначені у додатку 2 до цих Мінімальних вимог за умови, що ГЗЕ для сенсорних впливів для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 400 Гц, визначені у додатку 2 до цих Мінімальних вимог, не перевищені;

не перевищено ГЗЕ для впливу на здоров'я для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, визначених у додатку 2 до цих Мінімальних вимог;

для захисту від надмірних іскрових розрядів та контактних струмів відповідно до РД для впливу контактного струму ІС, визначених у додатку 2 до цих Мінімальних вимог, використовують спеціальні заходи захисту згідно з пунктом 6 розділу IV цих Мінімальних вимог;

інформацію про можливість появи тимчасових симптомів і відчуттів, пов'язаних з впливом на центральну або периферичну нервову систему електричних полів, було доведено до працівників;

2) нижні значення РД для впливу магнітних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, визначені у додатку 2 до цих Мінімальних вимог, у тому числі для голови та тулуба, протягом зміни, за умови, що будь-які ГЗЕ для сенсорних впливів для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 400 Гц, визначені у додатку 2, до цих Мінімальних вимог, не перевищені.

4. За умови дотримання пункту 2 розділу IV цих Мінімальних вимог застосовується:

1) експозиція може перевищувати ГЗЕ, якщо вона пов'язана з встановленням, тестуванням, використанням, розробкою, обслуговуванням або дослідженням, пов'язаним із використанням обладнання для магнітно-резонансної томографії (МРТ), за умови дотримання всіх подальших умов:

оцінка ризику, проведена відповідно до розділу IV цих Мінімальних вимог, показала, що ГЗЕ перевищено;

враховуючи сучасний рівень техніки, були застосовані всі технічні та / або організаційні заходи;

обставини належним чином виправдовують перевищення граничних рівнів впливу;

враховані всі характеристики робочого місця, робочого обладнання або робочого процесу;

роботодавець забезпечив захист працівників від несприятливих наслідків для здоров'я та ризиків для безпеки, у тому числі шляхом забезпечення дотримання інструкцій щодо безпечного використання медичних пристроїв, наданих виробником;

2) дозволяється використовувати еквівалентну або більш специфічну систему захисту для персоналу, який працює на діючих військових об'єктах або бере участь у військовій діяльності, у тому числі у спільних міжнародних військових навчаннях, за умови запобігання негативним наслідкам для здоров'я та ризикам для безпеки;

3) дозволяється за належним чином обґрунтованих обставин тимчасове перевищення ГЗЕ в певних секторах або для конкретних видів діяльності поза сферою застосування підпунктів 1, 2 цього пункту. У разі застосування цього пункту, належним чином обґрунтовані обставини означають обставини, за яких виконуються такі умови:

оцінка ризику, проведена відповідно до цього розділу, показала, що ГЗЕ перевищені;

враховуючи сучасний рівень техніки, були застосовані всі технічні та / або організаційні заходи;

враховані всі специфічні характеристики робочого місця, робочого обладнання або робочого процесу;

роботодавець демонструє, що працівники все ще захищені від несприятливих наслідків для здоров'я та ризиків для безпеки, у тому числі шляхом застосування порівнянних, конкретніших і міжнародно визнаних стандартів і настанов.

III. Визначення та оцінювання ризиків, пов'язаних із впливом електромагнітних полів

1. Роботодавець проводить оцінку всіх ризиків для працівників, вимірювання та розрахунки рівнів ЕМП на робочому місці.

З урахуванням розділу V цих Мінімальних вимог оцінка ризику, що містить персональні дані фізичної особи, надається на запит зацікавлених осіб чи відомств згідно з вимогами законодавства України. Якщо немає переважних суспільних інтересів у розкритті інформації, роботодавець та державні органи, які мають копію оцінки, можуть відмовити в запиті на доступ до неї або у проханні оприлюднити її, якщо розкриття підриває захист комерційних інтересів роботодавця, включаючи ті, що стосуються інтелектуальної власності.

2. Роботодавець при визначенні рівня експозиції ЕМП та проведенні оцінки ризиків використовує відповідні стандарти, методичні рекомендації та дані, пов'язані з безпекою, оцінкою ризиків, які надає виробник обладнання, якщо вони стосуються умов впливу на робочому місці або місці встановлення.

3. Якщо відповідність ГЗЕ не може бути достовірно визначена на підставі наявної інформації, оцінка впливу проводиться на підставі вимірювання або розрахунків з урахуванням невизначеності щодо вимірювань або обчислень, таких як числові помилки, моделювання джерела, фантомна геометрія та електричні властивості тканин і матеріалів.

4. Оцінка, вимірювання та розрахунки, зазначені у пунктах 1 – 3 цього розділу, здійснюються в строки, передбачені колективним договором, але не рідше ніж один раз на п'ять років, і проводиться суб'єктами господарювання, атестованими на проведення гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища відповідно до Порядку атестації лабораторій на проведення гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України від 29 травня 2018 року № 784/1012, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 серпня 2018 року за № 905/32357.

5. При проведенні оцінки ризику роботодавець визначає та враховує:

1) ГЗЕ для впливу на здоров'я, ГЗЕ для сенсорних впливів та РД, зазначені у розділі II цих Мінімальних вимог та додатках 2 і 3 до цих Мінімальних вимог;

2) частоту, рівень, тривалість і тип опромінення, включаючи розподіл по тілу працівника та по робочому місцю;

3) наявність прямих біофізичних впливів;

4) наявність впливу на здоров'я та безпеку працівників, які перебувають у групі особливого ризику, зокрема працівників, які носять активні чи пасивні імплантовані медичні пристрої (кардіостимулятори, інсулінові помпи тощо) та вагітних працівниць;

5) наявність непрямих впливів;

6) наявність захисного обладнання, призначеного для зниження рівня впливу електромагнітних полів;

7) інформацію, отриману за результатами нагляду за станом здоров'я працівників, відповідно до розділу VI цих Мінімальних вимог;

8) відомості, надані виробником обладнання;

9) іншу відповідну інформацію, пов'язану з охороною здоров'я та безпекою;

10) численні джерела опромінення;

11) одночасний вплив декількох частотних полів;

6. На робочих місцях, відкритих для громадськості, оцінка ризику не проводиться, якщо її вже було проведено згідно з вимогами Державних санітарних норм і правил захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01 серпня 1996 року № 239, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29 серпня 1996 року за № 488/1513 (далі – Санітарні норми і правила), і встановлено, що обмеження, зазначені у цих Санітарних нормах і правилах, дотримуються і ризику для здоров'я та безпеки працівників відсутні.

Якщо обладнання, призначене для громадського використання, використовується за призначенням і відповідає вимогам санітарного законодавства України, згідно з якими встановлено вищі рівні безпеки, ніж ті, що передбачені цими Мінімальними вимогами, та не використовується інше обладнання, ці умови вважаються дотриманими.

7. Роботодавець за результатами оцінки ризиків визначає заходи, які необхідно вжити відповідно до розділу IV цих Мінімальних вимог. Оцінка ризику включає причини, за яких ступінь ризику, пов'язана з електромагнітними полями, не потребує подальшої детальної оцінки ризику.

Оцінка професійних ризиків проводиться повторно у разі:
 змін в умовах праці, які можуть змінити ступінь їх впливу на працівників;
 заміни існуючого обладнання іншим (за типом, потужністю, комплектними захисними пристроями);
 за результатами спостереження за станом здоров'я працівників;
 відповідно до нових наукових досягнень у цій сфері.

IV. Заходи, спрямовані на уникнення або зменшення впливу електромагнітних полів

1. Роботодавець відповідно до вимог Закону України «Про охорону праці» та Кодексу законів про працю України інформує працівників про умови праці, наявність на їх робочих місцях небезпечних та шкідливих виробничих факторів та про можливі наслідки їх впливу на здоров'я.

2. Роботодавець забезпечує усунення або зведення до мінімуму ризиків, що виникають внаслідок ЕМП на робочому місці. Зменшення ризиків, пов'язаних із впливом електромагнітних полів, здійснюється на підставі загальних принципів запобігання, зазначених у Державних санітарних нормах і правилах при роботі з джерелами електромагнітних полів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 грудня 2002 року № 476, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13 березня 2003 року за № 203/7524.

3. На підставі оцінки ризику, проведеної відповідно до розділу III цих Мінімальних вимог, при перевищенні відповідних РД, зазначених у розділі II цих Мінімальних вимог та у додатках 2 та 3 до цих Мінімальних вимог або, якщо відповідні граничні рівні впливу не перевищені і ризики для безпеки виключені, роботодавець розробляє та впроваджує план дій, з обов'язковим включенням до нього технічних та / або організаційних заходів для запобігання перевищенню ГЗЕ для впливу на здоров'я та ГЗЕ для сенсорних впливів.

План дій повинен включати:

використання інших методів роботи, що передбачають менший вплив ЕМП;
 вибір обладнання, що випромінює менш інтенсивні ЕМП, враховуючи роботу, яку необхідно виконати;

застосування технічних заходів для зменшення випромінювання ЕМП, включаючи, у разі необхідності, використання блокування, екранування або подібних механізмів для захисту здоров'я;

застосування відповідних заходів з розмежування та доступу, таких як сигнали, етикетки, розмітка на підлозі, бар'єри, щоб обмежити або контролювати доступ;

у разі впливу електричних полів, застосування заходів та процедур керування іскровими розрядами та контактними струмами за допомогою технічних засобів та шляхом навчання працівників;

впровадження відповідних програм технічного обслуговування робочого обладнання та робочих місць;
 проектування та планування робочих місць;
 обмеження тривалості та інтенсивності впливу;
 застосування належних засобів індивідуального захисту;
 технічні та / або організаційні заходи для працівників, які піддаються особливому ризику та будь-яким ризикам через непрямі наслідки, визначені у розділі III цих Мінімальних вимог.

4. Роботодавець, враховуючи заходи, зазначені у цьому розділі, забезпечує працівникам, які перебувають у групі особливого ризику (використання активних або пасивних імплантованих медичних пристроїв, медичних пристроїв, що носяться на тілі, вагітність тощо), належні умови праці.

5. На підставі оцінки ризику, зазначеної у розділі III цих Мінімальних вимог, робочі місця, де працівники зазнають небезпеку впливу ЕМП, які перевищують рівні ГЗЕ, необхідно позначити відповідними позначками, враховуючи додатки 2 та 3 до цих Мінімальних вимог, а доступ до них необхідно обмежити. Якщо доступ до цих зон належним чином обмежений з інших причин і працівники поінформовані про ризики, пов'язані з впливом ЕМП, позначення та обмеження доступу, характерні для ЕМП, не потрібні.

6. У разі застосування підпункту 1 пункту 3 розділу II цих Мінімальних вимог роботодавець вживає спеціальні заходи захисту:

навчання працівників відповідно до пункту 2 розділу V цих Мінімальних вимог;

використання технічних засобів та засобів індивідуального захисту, наприклад, заземлення робочих об'єктів, зниження напруги дотику між працівниками та робочими об'єктами (вирівнювання потенціалів);

у відповідних випадках використання ізоляційного взуття, рукавичок і захисного одягу згідно з Мінімальними вимогами безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці, використання ізоляційного взуття, рукавичок та захисного одягу, затвердженими наказом Міністерства соціальної політики України від 29 листопада 2018 року № 1804, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2018 року за № 1494/32946.

7. Роботодавець у разі якщо, незважаючи на всі вжиті заходи, перевищення ГЗЕ для впливу на здоров'я та ГЗЕ для сенсорних впливів зберігається, негайно вживає заходи для їх зниження до відповідного рівня, визначає та реєструє причини перевищення ГЗЕ, змінює та доповнює план дій відповідними превентивними та захисними заходами для недопущення повторення зазначеної ситуації.

8. У разі застосування пункту 3 розділу II цих Мінімальних вимог та якщо працівник повідомляє про тимчасові симптоми, роботодавець оновлює оцінку ризику та заходи профілактики. Тимчасові симптоми включають:

- 1) сенсорні сприйняття та ефекти у функціонуванні центральної нервової системи в голові, викликані змінними в часі магнітними полями;
- 2) впливи статичного магнітного поля, такі як запаморочення та нудота.

V. Інформування та навчання працівників

1. Роботодавець інформує працівників, які у процесі трудової діяльності можуть зазнати впливу ЕМП, щодо питань умов та охорони праці відповідно до цих Мінімальних вимог.

2. Роботодавець забезпечує навчання працівників з питань охорони праці відповідно до результатів оцінки ризику, передбаченої у розділі III цих Мінімальних вимог, зокрема щодо:

- заходів, вжитих з метою виконання цих Мінімальних вимог;
- значень та концепцій граничних рівнів впливу та рівнів впливу і пов'язаних з ними можливих ризиків та вжитих запобіжних заходів;
- можливих непрямих наслідків впливу;
- результатів оцінки, вимірювань або розрахунків рівнів впливу електромагнітних полів, проведених відповідно до розділу III цих Мінімальних вимог;
- способу виявлення несприятливого впливу ЕМП на здоров'я та повідомлення про нього;
- можливості появи тимчасових симптомів і відчуттів, пов'язаних з впливом ЕМП на центральну або периферичну нервову систему;
- обставин, за яких працівники мають право на медичний нагляд;
- безпечних методів роботи для мінімізації ризиків у результаті впливу;
- працівників з особливим ризиком, відповідно до пункту 4 розділу IV цих Мінімальних вимог.

VI. Нагляд за станом здоров'я працівників

1. Роботодавець забезпечує проведення попередніх, періодичних та позачергових медичних оглядів працівників відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113.

2. Заклади охорони здоров'я, що проводять медичні огляди працівників, забезпечують оформлення, зберігання і постійну актуалізацію даних медичних записів на кожного працівника відповідно до вимог законодавства України.

**Генеральний директор
Директорату громадського здоров'я
та профілактики захворюваності**

Олексій ДАНИЛЕНКО

Додаток 1
до Мінімальних вимог до
охорони здоров'я та безпеки
працівників, які піддаються
впливу електромагнітних полів
(пункт 1 розділу II)

Фізичні величини впливу електромагнітних полів

Для опису впливу електромагнітних полів використовуються такі фізичні величини:

напруженість електричного поля (E) – фізична векторна величина, що є силовою характеристикою електричного поля в кожній його точці та вимірюється у вольтах на метр (В/м). Слід розрізняти електричне поле навколишнього середовища та електричне поле, наявне в тілі (in situ) в результаті впливу електричного поля навколишнього середовища;

струм кінцівок (I_L) – струм в кінцівках людини, що зазнає впливу електромагнітних полів в діапазоні частот від 10 МГц до 110 МГц в результаті контакту з об'єктом в електромагнітному полі або проходження ємнісних струмів, індукованих в експонованому тілі. Виражається в амперах (А);

контактний струм (I_C) – струм, що виникає при контакті людини з об'єктом в електромагнітному полі. Виражається в амперах (А). Стаціонарний контактний струм виникає, коли людина постійно контактує з об'єктом в електромагнітному полі. У процесі встановлення такого контакту може виникнути іскровий розряд із пов'язаними з ним перехідними струмами;

електричний заряд (Q) – відповідна величина, яка використовується для іскрового розряду і виражається в кулонах (С);

напруженість магнітного поля (H) – векторна характеристика, яка визначає величину й напрям магнітного поля в даній точці в даний час та вимірюється в амперах на метр (А/м¹);

магнітна індукція (B) – векторна величина, що призводить до сили, яка діє на рухомі заряди, та виражається в тесла (Тл). У вільному просторі та в біологічних матеріалах щільність магнітного потоку та напруженість магнітного поля можна замінити, використовуючи напруженість магнітного поля $H = 1 \text{ А/м}^1$, еквівалентну щільності магнітної індукції $B = 4\pi \cdot 10^{-7} \text{ Тл}$ (приблизно, 1,25 мкТл);

щільність потоку енергії (S) – відповідна величина, яка використовується

для дуже високих частот, де глибина проникнення в тіло низька. Це потужність випромінювання, що падає перпендикулярно до поверхні, поділена на площу поверхні та виражається у ватах на квадратний метр ($\text{Вт}/\text{м}^2$);

питома поглинена енергія (SA) – енергія, що поглинається одиницею маси біологічної тканини та виражається в джоулях на кілограм (Дж/кг). У цих мінімальних вимогах цей показник використовується для встановлення обмежень щодо впливу імпульсного мікрохвильового випромінювання;

питома поглинена потужність (SAR), усереднена по всьому тілу або по частинах тіла, – швидкість, з якою енергія поглинається одиницею маси тканини тіла та виражається у ватах на кілограм ($\text{Вт}/\text{кг}$). Коефіцієнт питомого поглинання всього тіла є загальноприйнятою величиною для зв'язку несприятливих теплових ефектів із радіочастотним (РЧ) опроміненням. Окрім усередненого значення SAR для всього тіла, локальні значення SAR необхідні для оцінки та обмеження надмірного накопичення енергії в невеликих частинах тіла внаслідок особливих умов впливу. Приклади таких станів включають: людину, яка зазнає радіочастотного впливу в діапазоні низьких МГц (наприклад, від діелектричних нагрівачів), і особу, яка зазнає впливу радіочастот у ближньому полі антени.

З вищезазначених величин безпосередньо можна виміряти щільність магнітного потоку (B), контактний струм (I_c), струм кінцівок (I_L), напруженість електричного поля (E), напруженість магнітного поля (H) та щільність потужності (S).

Додаток 2
до Мінімальних вимог до охорони
здоров'я та безпеки працівників, які
піддаються впливу електромагнітних
полів
(пункт 1 розділу II)

**Граничні значення експозиції та рівні дії у частотному діапазоні
від 0 Гц до 10 МГц
(нетермічні (нетеплові) впливи)**

I. Граничні значення експозиції (ГЗЕ)

1. ГЗЕ нижче 1 Гц є обмеженнями для статичного магнітного поля, на яке не впливають тканини тіла.

ГЗЕ для частот від 1 Гц до 10 МГц є обмеженнями для електричних полів, індукованих в організмі внаслідок впливу електричних і магнітних полів, що залежать від часу.

2. ГЗЕ для зовнішньої магнітної індукції (B_0) в діапазоні від 0 до 1 Гц:

ГЗЕ для сенсорних впливів є ГЗЕ для нормальних умов праці і пов'язані з виникненням запаморочення, інших фізіологічних ефектів, та з порушенням органу рівноваги людини, що виникає в основному внаслідок руху в статичному магнітному полі;

ГЗЕ впливу на здоров'я для контрольованих умов праці застосовуються на тимчасовій основі протягом робочої зміни, якщо це виправдано практикою або процесом, за умови, що були вжиті профілактичні заходи, такі як контроль за пересуванням та інформуванням працівників.

ГЗЕ для зовнішньої магнітної індукції (B_0) у діапазоні від 0 до 1 Гц

	ГЗЕ для сенсорних впливів
Звичайні умови праці	2 Тл
Локалізований вплив на кінцівки	8 Тл
	ГЗЕ для впливу здоров'я
Контрольовані умови праці	8 Тл

3. ГЗЕ впливу на здоров'я для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 10 МГц пов'язані з електричною стимуляцією всіх тканин периферичної та центральної нервової системи в організмі, включаючи голову.

ГЗЕ впливу на здоров'я для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 10 МГц

Частотний діапазон	Граничні рівні впливу на здоров'я
$1 \text{ Гц} \leq f < 3 \text{ кГц}$	1,1 В/м (пік)
$3 \text{ кГц} \leq f \leq 10 \text{ МГц}$	$3,8 \times 10^{-4} f \text{ В/м (пік)}$

Примітки: f – частота, що виражена в герцах (Гц);

ГЗЕ впливу на здоров'я для внутрішнього електричного поля є просторовими піковими значеннями в усьому тілі експонованого суб'єкта;

ГЗЕ – це пікові значення в часі, які дорівнюють середньоквадратичним значенням (RMS), помноженим на $\sqrt{2}$ для синусоїдальних полів. У випадку несинусоїдальних полів оцінка впливу, проведена відповідно до розділу III Вимог, повинна ґрунтуватися на методі зважених піків (фільтрація в часовій області), поясненому в практичних настановах, у разі їх наявності, інші науково обґрунтовані і валідовані процедури оцінки впливу можуть бути застосовані за умови, що вони призводять до приблизно еквівалентних і порівнянних результатів.

4. ГЗЕ для сенсорних впливів для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 400 Гц пов'язані з впливом електричного поля на центральну нервову систему в голові, тобто фосфени сітківки та незначні тимчасові зміни в деяких функціях мозку.

ГЗЕ для сенсорних впливів для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 400 Гц

Частотний діапазон	ГЗЕ для сенсорних впливів
$1 \leq f < 10 \text{ Гц}$	$0,7/f \text{ В/м (пік)}$
1	2
$10 \leq f < 25 \text{ Гц}$	0,07 В/м (пік)
$25 \leq f \leq 400 \text{ Гц}$	$0,0028 f \text{ В/м (пік)}$

Примітки: f – частота, що виражена в герцах (Гц);

ГЗЕ для сенсорних впливів для внутрішнього електричного поля є просторовими піковими значеннями в голові експонованого суб'єкта;

ГЗЕ – це пікові значення в часі, які дорівнюють середньоквадратичним значенням (RMS), помноженим на $\sqrt{2}$ для синусоїдальних полів. У випадку несинусоїдальних полів оцінка впливу, проведена відповідно до розділу III Вимог, повинна ґрунтуватися на методі зважених піків (фільтрація в часовій області), поясненому в практичних настановах, у разі їх наявності, інші науково обґрунтовані і валідовані процедури оцінки впливу можуть бути

застосовані за умови, що вони призводять до приблизно еквівалентних і порівнянних результатів.

II. Рівні дії (РД).

1. Для визначення рівнів дії (РД) використовуються такі фізичні величини та значення:

нижнє значення РД (Е) і верхнє значення РД (Е) для впливу електричних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, що змінюються у часі;

нижнє значення РД (В) і верхнє значення РД (В) для впливу магнітних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, змінних у часі;

РД для впливу контактного струму (I_C);

РД для індукції статичних магнітних полів РД (B_0).

РД відповідають розрахунковим або вимірним значенням електричного і магнітного поля на робочому місці за відсутності працівника.

2. Нижнє значення РД для впливу електричних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц для зовнішнього електричного поля базується на обмеженні внутрішнього електричного поля нижче ГЗЕ впливу на здоров'я для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, ГЗЕ для сенсорних впливів для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 400 Гц та обмеженні іскрових розрядів у робочому середовищі.

Нижнє значення РД для внутрішнього електричного поля не повинно перевищувати ГЗЕ впливу на здоров'я для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, ГЗЕ для сенсорних впливів для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 400 Гц, та, за умови вжиття заходів захисту відповідно до розділів IV, V Вимог, іскрові розряди не утворюються.

РД для впливу електричних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц

Частотний діапазон	Напруженість електричного поля Нижнє значення РД (Е) [В/м] (RMS)	Напруженість електричного поля Верхнє значення РД (Е) [В/м] (RMS)
1	2	3
$1 \leq f < 25$ Гц	$2,0 \times 10^4$	$2,0 \times 10^4$
$1 \leq f < 25$ Гц	$2,0 \times 10^4$	$2,0 \times 10^4$
$50 \text{ Гц} \leq f < 1,64$ кГц	$5,0 \times 10^5/f$	$1,0 \times 10^6/f$

1	2	3
$1,64 \leq f < 3$ кГц	$5,0 \times 10^5/f$	$6,1 \times 10^2$
$3 \text{ kHz} \leq f \leq 10$ МГц	$1,7 \times 10^2$	$6,1 \times 10^2$

Примітки: f – це частота, що виражена в герцах (Гц);

нижнє значення РД (Е) і верхнє значення РД (Е) – це середньоквадратичні (RMS) значення напруженості електричного поля, які дорівнюють піковим значенням, поділеним на $\sqrt{2}$ для синусоїдальних полів. У випадку несинусоїдальних полів оцінка опромінення, проведена відповідно до розділу III Вимог, базується на методі зважених піків (фільтрація в часовій області), поясненому в практичних настановах; інші науково обґрунтовані і валідовані процедури оцінки впливу можуть бути застосовані за умови, що вони призводять до приблизно еквівалентних і порівнянних результатів;

РД представляють максимальні розрахункові або виміряні значення в положенні тіла працівників. Це призводить до консервативної оцінки впливу та автоматичного дотримання ГЗЕ у всіх неоднорідних умовах впливу. З метою спрощення оцінки відповідності ГЗЕ, що виконується відповідно до розділу III Вимог, у конкретних неоднорідних умовах, критерії для просторового усереднення виміряних полів на основі встановленої дозиметрії викладені в практичних настановах. У випадку дуже локалізованого джерела на відстані кількох сантиметрів від тіла, індуковане електричне поле повинно визначатися дозиметрично, у кожному конкретному випадку.

3. Нижні значення РД для впливу магнітних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц є похідними від ГЗЕ для сенсорних впливів для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 400 Гц, а для частот вище 400 Гц – від ГЗЕ впливу на здоров'я для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 10 МГц.

Верхні значення РД для впливу магнітних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц є похідними від ГЗЕ впливу на здоров'я для напруженості внутрішнього електричного поля в діапазоні від 1 Гц до 10 МГц, пов'язаного з електричною стимуляцією периферичних і автономних нервових тканин у голові та тулубі. Відповідність верхнім РД гарантує, що ГЗЕ для впливу на здоров'я не перевищуються, але можливі ефекти, пов'язані з фосфенами сітківки та незначними тимчасовими змінами в активності мозку, якщо вплив на голову перевищує нижні РД для експозицій до 400 Гц. У такому випадку вживаються заходи відповідно до розділів IV, V Вимог.

РД для опромінення кінцівок є похідними від ГЗЕ впливу на здоров'я для внутрішнього електричного поля, пов'язаного з електричною стимуляцією тканин у кінцівках, враховуючи, що магнітне поле менш пов'язане з кінцівками, ніж з усім тілом.

РД для впливу магнітних полів у діапазоні від 1 Гц до 10 МГц

Частотний діапазон	Магнітна індукція Нижнє значення РД (В)[мкТл] (RMS)	Магнітна індукція Верхнє значення РД (В)[мкТл] (RMS)	Магнітна індукція РД для впливу на кінцівки локалізованого магнітного поля [мкТл] (RMS)
$1 \leq f < 8$ Гц	$2,0 \times 10^5/f^2$	$3,0 \times 10^5/f$	$9,0 \times 10^5/f$
$8 \leq f < 25$ Гц	$2,5 \times 10^4/f$	$3,0 \times 10^5/f$	$9,0 \times 10^5/f$
$25 \leq f < 300$ Гц	$1,0 \times 10^3$	$3,0 \times 10^5/f$	$9,0 \times 10^5/f$
$300 \text{ Hz} \leq f < 3$ кГц	$3,0 \times 10^5/f$	$3,0 \times 10^5/f$	$9,0 \times 10^5/f$
$3 \text{ kHz} \leq f \leq 10$ МГц	$1,0 \times 10^2$	$1,0 \times 10^2$	$3,0 \times 10^2$

Примітки: f – частота, що виражена в герцах (Гц);

нижнє і верхнє значення РД – це середньоквадратичні значення (RMS), які дорівнюють піковим значенням, поділеним на $\sqrt{2}$ для синусоїдальних полів. У випадку несинусоїдальних полів оцінка опромінення, проведена відповідно до розділу III Вимог, повинна ґрунтуватися на методі зваженого піку (фільтрація в часовій області), що пояснюється в практичних посібниках; інші науково обґрунтовані та верифіковані методи оцінки впливу можуть бути застосовані за умови, що вони призводять до приблизно еквівалентного і порівняльного результату;

РД для впливу магнітних полів представляють максимальні значення при положенні тіла працівників. Це призводить до консервативної оцінки впливу та автоматичного дотримання ГЗЕ у всіх неоднорідних умовах впливу. З метою спрощення оцінки відповідності ГЗЕ, що виконується відповідно до розділу III Вимог, у конкретних неоднорідних умовах, критерії для просторового усереднення виміряних полів на основі встановленої дозиметрії будуть викладені в практичних посібниках та настановах. У випадку дуже локалізованого джерела на відстані кількох сантиметрів від тіла, індуковане електричне поле повинно визначатися дозиметрично, у кожному конкретному випадку.

РД для впливу контактної струму (I_c)

Частота	РД (I_c) контактної струму в стаціонарному стані [мА] (середньоквадратичне значення)
1	2
до 2,5 кГц	1,0

1	2
$2,5 \leq f < 100$ кГц	$0,4 f$
$100 \leq f \leq 10\,000$ кГц	40

Примітки: f – це частота, що виражена в кілогерцах (кГц).

РД для індукції статичних магнітних полів

Ризики	Рівні впливу (B_0)
Інтерференція з активними імплантованими пристроями, наприклад, кардіостимулятори	0,5 мТл
Притягання та ризик утворення уламків в периферійному полі джерел високої напруженості поля (> 100 мТл)	3 мТл

Додаток 3
до Мінімальних вимог до
охорони здоров'я та безпеки
працівників, які піддаються
впливу електромагнітних полів
(пункт 1 розділу II)

**Граничні значення експозиції у та рівні дії у частотному діапазоні
від 100 кГц до 300 ГГц
(термічні (теплові) впливи)**

I. Граничні значення експозиції (ГЗЕ)

ГЗЕ для впливу на здоров'я ЕМП у частотному діапазоні від 100 кГц до 6 ГГц є обмеженнями для енергії та потужності, що поглинаються на одиницю маси тканини тіла в результаті впливу електричних і магнітних полів.

ГЗЕ для сенсорних впливів ЕМП у частотному діапазоні від 0,3 до 6 ГГц є обмеженнями поглиненої енергії в невеликій масі тканини в голові в результаті впливу ЕМП.

ГЗЕ для впливу на здоров'я ЕМП у частотному діапазоні від 6 до 300 ГГц є обмеженнями для щільності потужності електромагнітної хвилі, що діє на поверхню тіла.

ГЗЕ для впливу на здоров'я ЕМП у частотному діапазоні від 100 кГц до 6 ГГц

ГЗЕ для впливу на здоров'я	Значення SAR, усереднені за будь-який шестихвилинний період
ГЗЕ, що пов'язані з тепловим стресом для всього тіла, виражені як усереднений SAR для тіла	0,4 Вт/кг
ГЗЕ, що пов'язані з локалізованим тепловим стресом у голові та тулубі, виражені як локалізований SAR у тілі	10 Вт/кг
ГЗЕ, що пов'язані з локалізованим тепловим стресом у кінцівках, виражені як локалізований SAR у кінцівках	20 Вт/кг

Примітки: локалізована усереднена маса SAR – це будь-які 10 г суміжної тканини; максимальне значення SAR, отримане таким чином, має бути значенням, яке використовується для оцінки впливу. Ці 10 г тканини мають бути масою суміжної тканини з приблизно однорідними електричними властивостями. При визначенні суміжної маси

тканини визнається, що ця концепція може бути використана в обчислювальній дозиметрії, але може представляти труднощі для прямих фізичних вимірювань. Можна використовувати просту геометрію, таку як кубічна або сферична тканинна маса.

ГЗЕ для сенсорних впливів впливу ЕМП у частотному діапазоні від 0,3 до 6 ГГц пов'язані з уникненням слухових ефектів, викликаних впливом на голову імпульсного мікрохвильового випромінювання.

**ГЗЕ для сенсорних впливів впливу ЕМП у частотному діапазоні
від 0,3 до 6 ГГц**

Частотний діапазон	Локалізована питома поглинена енергія (SA)
$0,3 \leq f \leq 6$ ГГц	10 мДж/кг

Примітки: усереднена SA для маси тканини 10 г

**ГЗЕ для впливу на здоров'я ЕМП у частотному діапазоні
від 6 до 300 ГГц**

Частотний діапазон	ГЗЕ для впливу на здоров'я, пов'язані з щільністю потоку енергії
$6 \leq f \leq 300$ ГГц	50 Вт/м ²

Примітки: щільність потоку енергії повинна бути усереднена для будь-яких 20 см² відкритої поверхні. Просторова максимальна щільність енергії, усереднена на 1 см², не повинна перевищувати у 20 разів значення 50 Вт/м². Щільність потоку енергії в діапазоні частот від 6 до 10 ГГц повинна бути усереднена за будь-який шестихвилинний період. При частотах понад 10 ГГц, щільність потоку енергії повинна бути усереднена за будь-який $68/f^{1,05}$ -хвилинний період (де f – частота в ГГц), щоб компенсувати поступово меншу глибину проникнення зі збільшенням частоти.

II. Рівні дії (РД)

Для визначення рівнів дії (РД) використовуються такі фізичні величини та значення:

РД (E) для напруженості електричного поля E змінного електричного поля;

РД (B) для щільності магнітного потоку B магнітного поля, що змінюється в часі (магнітної індукції);

РД (S) для густини потужності електромагнітних хвиль S (потоку енергії);

РД (I_c) для контактного струму у стаціонарному стані;

РД (I_L) для індукованого струму у будь-якій кінцівці.

РД відповідають розрахунковим або вимірним значенням на робочому місці за відсутності працівника, як максимальні значення при положенні тіла

або визначеної частини тіла.

РД (Е) і РД (В) є похідними від SAR або ГЗЕ для впливу на здоров'я ЕМП у частотному діапазоні від 100 кГц до 6 ГГц та ГЗЕ для впливу на здоров'я ЕМП у частотному діапазоні від 6 до 300 ГГц на основі порогових значень, пов'язаних із внутрішніми термічними (тепловими) ефектами, спричиненими впливом (зовнішніх) електричних і магнітних полів.

РД для впливу електричних та магнітних полів у частотному діапазоні від 100 кГц до 300 ГГц

Частотний діапазон	Напруженість електричного поля РД (Е) [В/м] (RMS)	Магнітна індукція РД (В) [мкТ] (RMS)	Поток енергії РД (S) [Вт/м ²]
$100 \text{ кГц} \leq f < 1 \text{ МГц}$	$6,1 \times 10^2$	$2,0 \times 10^6/f$	—
$1 \leq f < 10 \text{ МГц}$	$6,1 \times 10^8/f$	$2,0 \times 10^6/f$	—
$10 \leq f < 400 \text{ МГц}$	61	0,2	—
$400 \text{ МГц} \leq f < 2 \text{ ГГц}$	$3 \times 10^{-3} f^{1/2}$	$1,0 \times 10^{-5} f^{1/2}$	—
$2 \leq f < 6 \text{ ГГц}$	$1,4 \times 10^2$	$4,5 \times 10^{-1}$	—
$6 \leq f \leq 300 \text{ ГГц}$	$1,4 \times 10^2$	$4,5 \times 10^{-1}$	50

Примітки: f – частота, що виражена в герцах (Гц);

РД (Е) і РД (В) повинні бути усереднені за шість хвилин. Для радіочастотних імпульсів пікова щільність потужності, усереднена за шириною імпульсу, не повинна перевищувати 1000-кратне відповідне значення РД (S). Для багаточастотних полів аналіз повинен базуватися на підсумовуванні, як пояснюється в практичних посібниках та інших нормативно-методичних актах (ДСН 3.3.6.096-2002);

РД(Е) і РД(В) представляють максимальні розрахункові або вимірні значення відносно положення тіла працівників. Це призводить до стандартизованої оцінки впливу та автоматичного дотримання ГЗЕ у всіх неоднорідних умовах впливу. З метою спрощення оцінки відповідності ГЗЕ, що виконується відповідно до розділу III Вимог, у конкретних неоднорідних умовах, критерії для просторового усереднення вимірних полів на основі встановленої дозиметрії викладені в національних практичних посібниках та рекомендаціях. У випадку локалізованого джерела, розташованого на відстані кількох сантиметрів від тіла, відповідність ГЗЕ визначається дозиметрично у кожному конкретному випадку;

щільність потоку енергії має бути усереднена для будь-яких 20 см² відкритої поверхні. Максимальна щільність потоку енергії, усереднена на 1 см², не повинна перевищувати у 20 разів значення 50 Вт/м². Щільність потоку енергії в діапазоні частот від 6 до 10 ГГц повинна бути усереднена за будь-який шестихвилинний період. Понад 10 ГГц щільність потужності повинна бути усереднена за будь-який $68/f^{1,05}$ -хвилинний період (де f — частота в ГГц), щоб компенсувати поступово меншу глибину проникнення зі збільшенням частоти.

РД для впливу стаціонарного контактного струму та індукованого струму кінцівок

Частотний діапазон	Контактний струм у стаціонарному стані, РД (I_c) [mA] (RMS)	Індукований струм у будь-якій кінцівці, РД (I_L) [mA] (RMS)
$100 \text{ кГц} \leq f < 10 \text{ МГц}$	40	—
$10 \leq f \leq 110 \text{ МГц}$	40	100

Примітка: Рівні впливу (I_L) повинні бути усереднені за шестихвилинний період.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

Київ

Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів

Відповідно до пунктів 1378, 1379 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, підпункту 10 пункту 4, пункту 8 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 90),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Мінімальні вимоги до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів, що додаються.
2. Директорату громадського здоров'я та профілактики захворюваності (Олексію Даниленку) забезпечити подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра охорони здоров'я – головного державного санітарного лікаря України Ігоря Кузіна.

4. Цей наказ набирає чинності через 6 місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Міністр

Віктор ЛЯШКО

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua,
web: http://www.moz.gov.ua, код ЄДРПОУ 00012925

Від _____ 20__ № _____

На № _____ від _____

Державна регуляторна служба України

Міністерство охорони здоров'я України у додаток до листа МОЗ від 16.11.2022 № 26-02/27105/2-22 надсилає на погодження доопрацьований проект наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів».

Відповідно до пункту 160 розділу I. Загальні положення Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 «Деякі питання документування управлінської діяльності» строк між датою зовнішнього погодження проекту нормативно-правового акта, який підлягає державній реєстрації, і датою прийняття такого акта не повинен перевищувати 60 днів.

Враховуючи викладене та з огляду на невідкладність вирішення даного питання, просимо погодити доопрацьований проект наказу **в п'ятиденний термін.**

Додатки:

1. Копія проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України на 2 арк.
2. Копія Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів з додатками на 22 арк.
3. Копія пояснювальної записки на 4 арк.
4. Копія АРВ на 12 арк.
5. Копія додатка 1 до АРВ на 1 арк.
6. Копія додатка 2 до АРВ (М - Тест) на 4 арк.
7. Повідомлення про оприлюднення доопрацьованого проекту наказу на 1 арк.

**Заступник Міністра – головний
державний санітарний лікар України**

Ігор КУЗІН

Олена Нестоцька 0990255597

